

INFORMACE PRO PASTEVCÉ

Pár slov na úvod

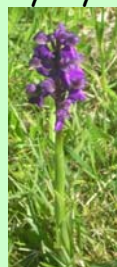
Dobrovolníkům i letos nabízíme možnost vyzkoušet si pasení koz, ovcí, jaků a uherského stepního skotu. Od začátku května do poloviny června můžete přijet pást v rámci údržby biologicky cenných území (dále pasení), od poloviny června do poloviny října budou probíhat pastevecké praxe s doprovodným vzdělávacím programem v rámci projektu *Zdravá krajina - Síť vzdělávacích a poradenských středisek pro podporu hospodaření šetrného přírodě a krajině* (dále praxe).

První varianta je určena pro každého, kdo má chuť a sílu přispět ke zdárné údržbě zajímavých lokalit na Domažlicku. Pastevecké praxe jsou připraveny především pro studenty zemědělských a přírodovědných oborů (SŠ i VŠ), členy a dobrovolníky neziskových organizací zabývajících se ochranou životního prostředí a všechny aktivní zájemce o přírodu, kteří chtějí na vlastní kůži poznat praktickou ochranářskou práci a dozvědět se více o vlivu hospodaření na přírodu a krajinu.

Co je vlastně extenzivní pastva

Byliny vyžadující pravidelné spásání byly v dobách našich babiček považované za běžný „plevel“. Po ukončení pastvy a využívání obecních pastvin se staly méně častými, po nástupu moderních způsobů hospodaření téměř (a místy zcela) vymizely. Mezi takové druhy patří např. známý vstavač kukačka. Při extenzivní pastvě se využívá menšího počtu zvířat po omezenou dobu tak, aby zvířata plochu zcela nevypásala. Tím se vytvoří rozmanitá mozaika různě intenzivně využívaných plošek, rozrušení půdního drnu je nezbytné pro klíčení ohrožených druhů. Výhodnější je několikrát kratší přepasení plochy během sezóny, než ponechání malého počtu zvířat na pastvině po celý rok, kdy zvířata více preferují určité druhy a vznikají tak větší plochy nedopasků. Extenzivní pastva se využívá zejména při údržbě chráněných území a biologicky cenných nechráněných území.

Kde pasení a praxe probíhají

VKP Štítarský kopec

- přírodovědecky a historicky významná lokalita, kde se díky dlouholetému odlesnění od prehistorických dob a tisíciletému využívání ekosystému jako pastviny zachovaly xerothermní trávníky, označované též jako suché stepi.

- náročný terén, skalnatý strmý svah, botanicky a entomologicky významná lokalita, v blízkosti řeka, náročnější kontrola ohradníku a shánění zvířat, cca 4 km od vlakového nádraží v Hostouni

VKP Pařezovský kopec

- sušší lada s roztroušenými náletovými dřevinami, v minulosti využívané jako pastviny. Jedná se o lokalitu s výskytem vzácných a chráněných druhů rostlin a hmyzu.

- příznivý terén, pasení náročné - pasené plochy nejsou celistvé, ve vsi vedle obchůdek a hospoda, 2 km od vlakového nádraží v Postřekově

Mělnické tvrziště

- historicky a biologicky významná lokalita

- menší plocha za vsí Mělnice, zajímavý terén, v sezóně třešně, cca 6 km od vlakové zastávky v Hostouni, nenáročná na údržbu ohrady a hlídání zvířat

Další lokality - v současné době jednáme o spásání dalších biologicky zajímavých lokalit na Domažlicku. Při úspěšném završení jednání zde nové lokality uvedeme.

Upozornění: Předem nejsme schopni zaručit, na kterém místě budete pást - záleží na aktuálním stavu vegetace, na počasí atd. Orientační představu samozřejmě máme, takže jestli máte zájem o konkrétní lokalitu, uveďte to také do dotazníku, budeme se Vám snažit vyjít vstříc.

Jaká používáme zvířata

Na Mělnickém tvrzišti paseme jalovice uherského stepního skotu a jaha domácího, případně několik koz či ovcí. Na ostatních lokalitách používáme ovce (valašky, zušlechtěné valašky, romanovské ovce) a kozy (směs plemen). Více o našich zvířatech najdete na našich webových stránkách pod Experimentem Mínotauros.

Organizace pasení a praxí

Pasení i praxe jsou obvykle týdenní, obvykle pro dva až tři účastníky zároveň. Většinu sezóny paseme souběžně na dvou lokalitách.

Týden před Vaším předpokládaným příjezdem Vás kontaktujeme emailem popř. telefonicky a dohodneme se na příjezdu. První den Vás dopravíme na lokalitu a ukážeme vše potřebné. Vyřídíme organizační záležitosti, domluvíme se na jídelníčku. Seznámíme Vás se zvířaty a pasenou plochou. Naučíte se obsluhovat elektrický ohradník. Vyzkoušíte si práci se stádem. Druhý den vyřešíme všechny potíže a nejasnosti. Na další organizaci se dohodneme podle konkrétní situace.

Nově bychom chtěli zavést pastevní deník, kam by každý den pastevci zaznamenávali svoje postřehy týkající se postupu spásání (např. které druhy zvířata preferují nebo naopak nekonzumují) a průběhu dne. Získané informace zpracujeme a využijeme pro další práci.

Denní režim pastvy

Co se pasení samotného týče, nejvíce se osvědčilo vyhánět stádo na pastvu za svítání. Okolo jedenácté, kdy začíná polední horko, zahnat zpět do noční ohrady, kde se mohou zvířata napít. Pastevci je tak mají při přípravě oběda pod dohledem. Mezi třetí a čtvrtou se zase vyžene a zahání se před setměním. Na noc se stádo zavírá do noční ohrady, kde má k dispozici sůl a vodu.

Někteří pastevci praktikovali jiný způsob - ráno vyhnali a se stádem zůstávali na pastvině celý den, v dohlížení na stádo se v průběhu dne střídali a večer zvířata zahnali do noční ohrady.

Zavedený denní režim je dobré dodržovat, práce se stádem je pak mnohem snazší.

Práce se zvířaty

Naučíme Vás manipulovat se stádem, zahánět a vyhánět, upozorníme Vás na problémová zvířata. Práce se zvířaty je vždy individuální, ale má určité zásady. Jednodušší práci bude mít člověk s přirozenou autoritou, který dokáže prosadit svou vůli a přirozeně se stane vůdcem stáda. Pokud to není Váš případ, nevadí, všechno se dá naučit.

Důležitou součástí je také kontrola počtu zvířat a sledování jejich chování. Veškeré zdravotní potíže u zvířat je třeba okamžitě řešit, proto je úkolem pastevců pozorovat stádo a upozornit na případné problémy. Jak poznáte, že zvíře není v pořádku, Vám vysvětlíme na místě.

Opravy ohrad

Používáme jednoduchý ohradníkový systém pro oplocení pasených ploch a pevnou noční ohradu. Ohradník je třeba dvakrát denně obejít a opravit poškozená místa (zvěř). Materiál na opravy je vždy v dostatečném množství v týpí. Kontroluje se stav baterie. Při bouřce musí být zdroj vypnutý a odpojený od baterie.

Vzdělávací program pro pastevecké praxe

Cílem pasteveckých praxí je ukázat zájemcům praktickou údržbu biologicky cenných území, která není možná bez spolupráce státní správy, samosprávy, orgánů ochrany přírody, zemědělců, soukromých vlastníků pozemků a dalších subjektů. Vzdelávací program pro praxe je připraven tak, aby se účastníci nenásilnou formou postupně dozvěděli zajímavosti o dané lokalitě, seznámili se s typickými rostlinnými a živočišnými druhy, naučili se je poznávat, aby si udělali představu o příslušné legislativě a administrativě, seznámili se s vlivem pastvy na rostlinná společenstva (na lokalitách bude zároveň probíhat monitoring). Vzdelávací program přizpůsobíme Vašemu zájmu o konkrétní témata.

Věci úřední

Po příjezdu společně vyplníme Dohodu o dobrovolné činnosti. Svým podpisem potvrdíte souhlas se všemi ustanoveními dohody. Je to podmínka pro poskytnutí bezplatné stravy. Jednáme o možnosti pojištění - pastevece budeme včas informovat. Po skončení obdrží účastníci praxí osvědčení o absolvování.

Co ještě potřebujete vědět:

Doprava na lokalitu

Předem se domluvíme, jak a kam se dopravíte - záleží na pasené lokalitě a na tom, jestli přijedete autem, autobusem či vlakem. Cestu z domova na dohodnuté místo si hradí pasteveci sami. Dopravu z nádraží na lokalitu bezplatně zajišťujeme.

Ubytování

Na všech lokalitách se bydlí v indiánském týpí (uvažuje se o zřízení maringotky). Karimatky a spacák mají pasteveci vlastní. Počítejte s tím, že se jedná o táboření se vším všudy a pokud nemáte s tábořením v přírodě žádné zkušenosti, nebojte se to napsat do dotazníku. V každém týpí je k dispozici ruční pila a sekyra, zápalky, potřeby na vaření, svíčky, lékárnička. Je dobrým zvykem nechat dalším pastevcům tábořiště uklizené se zásobou dřeva na dva dny.

Strava

Strava pro pasení i praxe je zajištěná zdarma. Pasteveci si sami vaří na ohni. K dispozici je plát z kamen, kotlík, 2 kastrolky, naběračka, struhadlo, škrabka, 2 hrnky, lavor na mytí nádobí, drátěnka. Na uchování potravin chladicí box. Jídelníček záleží na dohodě. Zásoby dovážíme obvykle obden podle předchozí domluvy.

Voda

Pitnou vodu dovážíme na všechny lokality v 50 l barelech. Zvířatům vodu pravidelně dolévají (popř. vyměňují pasteveci).

Hygiena

U tábořiště pod Štítarským kopcem je možné využívat řeku Radbuzu, na ostatních lokalitách voda není !!, na mytí se používá voda z barelů. Cca 40 minut chůze je rybník (Mělnické tvrziště) a zatopený lom (Pařezovský kopec) vhodný ke koupání. Jeden z pastevců musí zůstat u zvířat! Na všech lokalitách je jednoduchý přírodní záchod, který postavili dřívější pastevci.

Co budete určitě potřebovat

Spacák, karimatku, nůž, lžíci, ešus, baterku, mobil, pláštěnku či kabát do deště, dostatek oblečení přiměřeně počasí, při nepříznivé předpovědi gumovky, pohodlné pevné boty, knížku.

Nejčastější otázky

Velmi často se zájemci o pasení ptají na následující

- mohu vzít s sebou psa? Ano, je možné vzít s sebou psa, pokud je v dobrém zdravotním stavu a řádně naočkovaný. Pes musí být ovladatelný, není možné, aby se potuloval po okolí a honil zvěř. Zvažte, zda je schopen strávit týden v přírodě i za silného deště nebo letního vedra. Důležitá otázka je, jak se snese s dalšími zvířaty (nejde jen o to, aby neublížil např. jehňatům, ale aby sám nedošel k úhoně - kozy i jalovice se urputně brání!!).
- máme malé děti a chceme pást - toto rozhodnutí je zcela na Vás. Pasení se dá zvládnout i s malými dětmi, ale je to určitě dost náročné, zvláště za špatného počasí. Naše jediná podmínka je, že rodiny s dětmi pasou pouze ovce a kozy, nikoliv skot a jaky.
- co když bude pršet? Nezáleží na počasí, pasení i praxe probíhají za každého počasí. Proto je dobré počítat s mokrou variantou a podle toho se vybavit. Třetí deštivý den je zkouškou odolnosti i pro ostřílené táborníky, pokud celý den dohlíží na stádo.
- mohu pást kratší dobu než týden? Bohužel ne. Po špatných předchozích zkušenostech jsme striktně stanovili délku pasení i praxí 1 týden (u pasení 14 dní), vždy od neděle do neděle.
- bude možné pít kozí mléko? Zájemcům můžeme do stáda zařadit kozu na dojení a naučit je dojit. Kozí mléko můžete pít na vlastní riziko (my ho taky pijeme). Teoreticky je možné pitím neupraveného kozího mléka dostat klíšťovou encefalitidu. Proto milovníkům kozího mléka doporučujeme očkování či konzumaci převařeného mléka.

Jak se přihlásit a zarezervovat si termín

Nejjednodušším způsobem je stáhnout si dotazník z našich webových stránek, vyplnit a poslat jej na náš email csop.libosvary@seznam.cz. Obratem se Vám ozveme a dohodneme se společně na podrobnostech. Vybírejte takový termín, kdy opravdu můžete přijet a pokud se vyskytne nějaký důvod a nebudete se moci zúčastnit, dejte nám co nejdříve vědět!

Dotazník slouží pouze pro naši představu při přípravě pasení a praxí. Údaje neposkytujeme dalším subjektům, plně se řídíme Zákonem na ochranu osobních údajů.

Na závěr

Pokud máte jakýkoliv dotaz, neváhejte se zeptat. Rádi zodpovíme Vaše otázky.